

LABIAUSIAI PRIE ŠIRDIES YRA TARNYSTĖ MENUI IR MUZIKAI

Laima Apanavičienė

Garsioji Džiulijard mokykla (The Juilliard School). Patekti į garsią Niujorko menininkų kalvę nelengva. Atranka ir konkurencija – didžiulė. Juilliard išugdė visame pasaulyje žinomus scenos menų absolventus, tarp jų galima rasti ir lietuviškas pavardes. Šią mokyklą baigė pianistas, muzikos menų daktaras Gabrielius Alekna, 2011 m. muzikos menų daktaro laipsnis suteiktas pianistui Edvinui Minkštimui, joje mokėsi viena garsiausių lietuvių smuikininkių Justina Auškelytė-Rossi. Visi šie jauni žmonės yra tikri Lietuvos ambasadoriai svečiose šalyse.

2025 m. šios mokyklos studentu tapo Tomas Milerius, pirmasis lietuvis klarnetininkas studijuojantis Juilliard mokykloje. Su juo ir kalbėjau apie pasirinktą muziko kelią, planus ateičiai.

Jūsų pirmasis mokytojas, muzikos skiepytojas buvo tėvas. Ar nebūdavo pikta, kad, užuot spardžius futbolo kamuolį su draugais kieme, tėtis verčia „pūsti“ klarnetą?

Tėtis man padovanojo muziką, bet tikrai niekada nevertė tapti muzikantu. Vaikystėje išbandžiau daugybę sporto šakų ir, kaip tikras lietuvis, iki 17 metų rimtai lankiau krepšinį, pirmiausia Vlado Knašiaus krepšinio mokykloje, vėliau Klaipėdos krepšinio mokykloje.

Turiu dvi puikias vyresnes seses, kurios irgi sportavo, Jolanta, ne kartą tapo aerobinio fitneso pasaulio čempione, o Vita lyg šiol dalyvauja boulderingo (laipiojimo sporto šaka, kurioje kopinama be virvių ar diržų, pasirenkant neaukštas uolas arba dirbtines sienas) sporto šakos rungtynėse, kuriose nuolat laimi prizines vietas. Regis, iš sesių išėjo geresnės sportininkės nei iš manęs.

Sportuodamas tuo pačiu metu mokiausi muzikos, iš pradžių Eduardo Balsio menų gimnazijoje klarnetininko Audroniaus Daukšo klasėje. Būdamas dešimtoje klasėje perėjau į Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatoriją, kur klarneto mokytojas buvo mano tėtis Antanas Milerius. Tada pirmą kartą oficialiai tapau jo mokiniu.

Besimokant meno mokyklose ir kartu lankant krepšinio treniruotes, dienos būdavo pilnos nuo ryto iki vakaro. Labai patiko.

Kaip įsižiebė tokia aistra klarnetui?

Aistra klarnetui, manau, buvo tarsi paskutinė tam tikros vidinės grandininės reakcijos dalis. Pirmiausia atsirado domėjimasis platesniais dalykais, tokiais kaip gyvenimo prasmė, filosofija, klasikinės muzikos pasauliu, didžiųjų kompozitorių gyvenimais.

Po truputį atėjo suvokimas, kad daugelis, bent jau man asmeniškai artimiausių kūrinių, gimė ne iš patogaus ar lengvo gyvenimo, o iš gilesnių išgyvenimų, vidinių konfliktų, bandymo suprasti save ir pasaulį.

Tomas Milerius

Klarnetas tuo metu jau buvo šalia, bet ilgainiui tapo ne tik instrumentu, o savotišku balsu, bei priemone pačiam samprotauti, mąstyti, išreikšti, bei pridėti savą, kad ir mažesnę viso ko refleksiją.

Ar profesionalaus atlikėjo perspektyva jau buvo „įrašyta genuose“, ar visgi būta svarstymų pasukti visai kitais keliais?

Maždaug iki šešiolikos metų tikrai nežinojau, kur galiausiai pasuksi. Tačiau tada, atrodo, muzika mane visiškai „okupavo“... Ir tai įvyko LABAI staiga, vos per keletą valandų.

Iki šiol gerai pamenu vieną popietę. Besimokydamas Stasio Šimkaus konservatorijoje po pamokų nuėjau groti ir nepajutau, kaip prabėgo laikas. Grojau iki pat vakaro, kol mokyklos budėtojai teko mane tiesiog išprašyti, nes reikėjo uždaryti pastatą.

Iš pirmo žvilgsnio tai skamba kaip gana įprasta muzikanto diena. Tačiau man tai buvo pirmas kartas, kai ėjau groti ne dėl atsiskaitymų, ne iš pareigos, o dėl nepaaiškinamai užklupusio vidinio poreikio.

Baigęs Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatoriją išvykote studijuoti į užsienį, tęsėte mokslus užsienyje pas Patrick Messina ir Pierre Génisson Paryžiuje bei Benjamin Dieltjens Briuselyje. Kokios buvo tų studijų patirtys?

Baigęs Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatoriją ir atsiėmęs

brandos atestatą, tų pačių metų rugpjūčio 1 d. jau buvau Paryžiuje. Paryžius yra viena svarbiausių „kalvių“ klarnetininkams.

Atvykęs ten tapau jauniausiu studentu klarneto „guru“ Patrick Messina klasėje. Jau po pirmos pamokos, o ir vėliau pasiklausęs vyresnių studentų grojimo lygio, labai aiškiai pajutau skirtumą.

Pamenu, tą patį vakarą tėčiui per „Messenger“ parašiau, kad nežinau, ar apskritai pavyks tapti klarnetininku. Buvau šiek tiek išgąsdintas... visi atrodė vienas už kitą geresni technine prasme. Nebuvau pasiruošęs sutikti žmonių, kurie groja taip pat gerai kaip mano tėtis, nors jis man iki šiol yra pats geriausias (šypsosi).

Paryžiaus ir Briuselio patirtį galėčiau suskirstyti į du etapus: šoko ir abejonės, o vėliau – labai intensyvaus ir nuoseklaus darbo.

Po studijų Europoje patraukėte į Ameriką. Pradžioje mokėtės Manheteno muzikos mokykloje (Manhattan School of Music), šiuo metu studijuojate garsiajame Džulijarde (The Juilliard School). Drastiškas pasikeitimas jaunuoliui. Kokios buvo svarbiausios pamokos, kurias išmokote atvykęs į Niujorką?

Studijavimas Džulijarde man yra šokiruojanti patirtis. Tokios talentų koncentracijos skirtingų disciplinų ir instrumentų pasaulyje, man atrodo, ne daug kur rasite.

Sėdžiu klasėse, paskaitose, tarp kursiojų muzikantų, kurie

jau šiandien yra laimėję viską ir yra vieni geidžiamiausių atlikėjų pasaulyje. Mokausi iš jų, iš jų disciplinos, elgsenos, mąstysenos, supratimo.

Negaliu prognozuoti savo ateities, ar kada nors būsiu vienas iš jų? Tikrai žinau, kad tam, jog tai išsiaiškinčiau, išspausiu iš savęs viską. Mano profesorius Charles Neidich turbūt vienas žinomiausių klarnetininkų istorijoje, taip pat neleidžia atsipalaiduoti.

Žvelgdamas atgal, esu labai dėkingas abiem savo tėvams. Tėčiui už tai, kad supažindino mane su muzika, o mamai už nuolatinį palaikymą, kurio dėka visa tai padarė įmanoma.

Nepaisant, kad Jūs dar tik studentas, esate grojęs su daugybe muzikantų, garsių vardų. Kuris bendradarbiavimas jums labiausiai įsiminė? Ar turite sąrašą muzikantų, su kuriais norėtumėte pagroti?

Man teko groti su tokiais muzikantais kaip Barbara Hannigan, Jeffrey Milarsky, David Robertson, Leonard Slatkin, Christian Schulz, Felipe Tristán ir labai daug kitų.

Tačiau labiausiai įsiminęs koncertas, kad ir kaip būtų keista, buvo ne tas kuriame buvau vakaro „žvaigždė“, o tas, kuriame grojau tiesiog orkestre.

Niujorke atlikome genialiąją Piotro Iljičiaus Čaikovskio Šeštąją simfoniją su dirigente Mei-Ann Chen. Tokio muziką

Tomas Milerius atliko Juliaus Rietz klarneto koncertą su Vienos kameriniu orkestru, Vienos Musikverein'e 2024 m.

mylinčio, ją išgyvenančio ir, svarbiausia, gebančio tai perduoti žmogaus dažnai nesutiksi. Atrodė, kad kūrinio pabaigoje scenoje neliko nė vieno muzikanto, kuris grotų paskutines natas be ašarų akyse. Tas pats jautėsi ir salėje. Sunku paaiškinti, kas tiksliai įvyko, bet koncerto metu visą erdvę užpildė kažkokia ypatinga energija.

Įdomu ir tai, kad tą dieną buvo šios simfonijos premjeros metinės – ji pirmą kartą nuskambėjo 1893 metų spalio 28 d., o mes ją atlikome lygiai po 131 metų, tą pačią dieną.

Su dirigente ryšį palaikome ir dabar, ją sekčiau ir iki pasaulio krašto.

Kas labiau prie širdies – solinis rečitalis ar buvimas orkestro dalimi kaip atlikėjui?

Labiausiai prie širdies, turbūt, yra tarnystė menui ir muzikai bet kokia forma. Tačiau noras į muziką įnešti dalelę savo vidinės sampratos natūraliai traukia į solinį atlikimą – stovėti prieš orkestrą man visgi artimiau nei sėdėti jame.

Kita vertus, soliniai rečitaliai, kamerinė muzika, bendradarbiavimas su pianistais ar kitų instrumentų atlikėjais taip pat yra neatsiejama mano dalis. Tai yra bendras ir lygiavertis vizijos dalijimasis, savęs atidavimas ir visko sujungimas į vieną muzikinį kūną.

Pianistai, vargonininkai, kiti instrumentininkai dažnai kalba apie skirtingų šalių skirtingas atlikimo tradicijas, mokyklas. Ar egzistuoja toks dalykas kaip „klarneto mokykla“ mūsų laikais?

Pasauliui globalėjant, šios mokyklos pamažu nyksta, tačiau pagrindinės susiformavusios per daugelį metų turbūt būtų:

Prancūzų, jei labai abstrakčiai tai – laisvas, švelnus grojimas, vienintelė šalis natūraliai į savo tradicijas įtraukianti klarneto vibrato.

Vokiečių – tiesesnis, matematiškesnis grojimas, itin tamsus garsas, visiškas užrašytą detaliu pildymas.

Rusų – emocinis grojimas, didžiausia natūrali ekspresija

Amerikiečių, kurie bando visa tai apjungti kartu, bet viena svarbi detalė – begalinis teorinis supratimas, ką tu groji ir kas vyksta kūrinyje.

Ar laukiate, kada grįšite į Lietuvą koncertuoti? Ar skiriasi jausmas, kada grojate tėvynėje ir kada – užsienio scenose?

Labai laikiu, ir labai gaila, kad užsienyje tenka groti žymiai dažniau. Galbūt klarneto muzika mažiau geidžiama Lietuvoje?

Groti Lietuvoje visada yra didelė atsakomybė. Lietuva yra muzikali, talentinga ir jausminga šalis. Žmonės jaučia ir supranta muziką.

2023 m. pasirašėte sutartį su klarnetus gaminančia kompanija „Royal Global“ (JAV) ir tapote šį gamintoją pristatančiu atlikėju. Kokia atsakomybė užgulė Jūsų pečius pasirašius šią sutartį?

2023 metais per gana trumpą laiką įvyko keli svarbūs konkursai – „Silverstein Clarinet Contest“ ir „American Single Reed Summit International Clarinet Competition“, kuriuos abu pavyko laimėti. Po jų sulaukiau pasiūlymo iš klarnetų gamintojo „Royal Global USA“ prisijungti prie jų ir tapti šį vardą reprezentuojančiu atlikėju.

Iš jų gaunu instrumentus, jų priedus, ir kt., o mainais dalyvauju įmonė pristatančiuose koncertuose ir renginiuose. Pastarieji vyko tarptautinėse klarneto konferencijose Teksase ir Dubline.

Iš vienos pusės, tokia partnerystė neturėtų keisti tavo mąstymo scenoje, juk grodamas turi galvoti tik apie muziką. Tačiau galbūt kažkur pasąmonėje vis tiek atsiranda papildomas atsakomybės jausmas.

Kartais net pagaunu save galvojant, kad turi groti dar stabiliau, padaryti mažiau klaidų, tarsi bijotum, kad klaida bus priskirta ne tau, o instrumentui (juokiuosi).

Esate laimėjęs daugybę tarptautinių konkursų, laimėję didįjį prizą tarptautiniame Glazgo klarneto konkurse ir didįjį prizą tarptautiniame Amerikos vieno liežuvėlio klarneto konkurse „American Single Reed Summit“. Ką Jums reiškia dalyvavimas konkursuose?

Vengrų kompozitorius Bela Bartok garsiai priešinosi muzikos konkursams, sakydamas, kad jie yra „skirti arkliams, o ne menininkams“. Tačiau esu matęs vieno konkurso Vienoje šūkį: „Būk arklys, bet jok Vienos Musikverein'e.“ Su tuo konkursu susijęs nesu, bet kaip solistui „pajoti“ Vienos Musikverein'e jau pavyko (juokiasi).

Šiandien konkursai yra neatsiejama klasikinės muzikos dalis jauniems atlikėjams. Jei nori sieti ateitį su soline karjera, neišvengiamai turi juose dalyvauti. Jei nori groti orkestre – tavęs laukia orkestrų perklausos.

Man asmeniškai konkursai yra ne tik rezultato siekimas, bet ir savotiškas psichologinis išbandymas. Tai situacija, kurioje turi sugebėti atlikti aukščiausiu lygiu esant dideliame spaudime.

Ir nors jie ne visada atspindi tikrąją meninę vertę, tam tikru etapu tampa būtina muzikinio kelio dalimi.

Šiuo metu ruošiatės tarptautiniam klarnetininkų konkursui, kuris 2026 m. rugpjūtį vyks Chengdu, Kinijoje. Konkurencija didžiulė. Iš 160 pretendentų į kitą etapą atrinkti 54 klarnetininkai, tarp jų ir Jūsų pavardė. Ko tikėtis iš šio konkurso?

Taip, pavyko įveikti vaizdo įrašų atranką, ir neužilgo vasa-

ra keliausiu į Kiniją dalyvauti „Chengdu International Clarinet Competition 2026“.

Tai bus labai rimtas ir įdomus išbandymas. Kiek teko matyti, susirinks daug prestižinių konkursų laureatų, tokių kaip Gento ar ARD. Atrodo, kad laukia tikrai aukščiausio lygio konkursas.

Tarp dalyvių būsiu vienintelis lietuvis ir vienas iš dviejų Džiulijardo klarnetininkų (labai džiugu, kad pateko ir artimas draugas).

Ruošiuosi intensyviai, daug groju, gilinuosi į kūrinius, skaitau apie juos, bandau suprasti kompozitorių gyvenimus ir laikotarpio kontekstą.

Žinoma, yra ir kita pusė... Toks laukimas kartais šiek tiek trukdo gyventi šia diena, nes mintimis jau būni būsimame etape.

Žvelgiant iš šono susidaro įspūdis, kad visą jūsų gyvenimą užima vien tik muzika. Tačiau juk taip nėra, neabejotinai turite ir kitų pomėgių, kuriais užimate laisvalaikį. Kokie jie?

Viskas mano gyvenime vyksta etapais. Visai neseniai užbaigiau savotišką asmeninį tikslą ir perskaičiau visus Franz Kafka, Friedrich Nietzsche ir Fyodor Dostoevsky kūrinius nuo pirmo iki paskutinio puslapio. Kelis iš jų ir po keletą kartu.

Buvo ir etapas, kai stipriai pajutau norą kurti pats, savaites be sustojimo rašiau muziką fortepijonui, orkestrui, daugiausia vėlyvojo XIX a. romantizmo stilistikoje. Tais kūriniais dalinausi labai siaurame rate, iš esmės tik su tėčiu, kuriam teko viską išklausti (juokiasi).

Na, ir paskutinis klausimas. Iš kur klaipėdietis jaunuolis sužinojo apie Lietuvų Fondo (JAV) teikiamas stipendijas?

Apie Lietuvų Fondo teikiamas stipendijas sužinojau internete. Esu nuoširdžiai labai dėkingas už jų veiklą – ji yra tiesiog fantastiška. Fondas remia daugybę lietuvių, studijuojančių prestižiniuose universitetuose visame pasaulyje, ir suteikia jiems galimybes siekti aukščiausių tikslų.

Tikiu, kad tokia parama ne tik padeda individualiems studen-

Muzikantas apsilankė LR generaliniame konsulate NewYork. Iš k.: LR generalinis konsulas Dovydas Špokauskas, klarnetininkas Tomas Milerius ir LR kultūros atašė Akvilė Kavaliauskaitė. (LR generalinio konsulato New York nuotr)

tams, bet ir reikšmingai prisideda prie šviesios, stiprios ir išsilavinusios Lietuvos ateities kūrimo.

Nuoširdžiai dėkoju už pokalbį. Linkiu atsidavimo ir kantrybės šturmuojant muzikines aukštumas ir sėkmingo konkurso Kinijoje.

P.S. Birželio 13 d., viešėdama Lietuvoje, gavau žinutę iš Tomo: „Linkėjimai iš Kinijos! Šiuo metu vedu meistriskumo kursus Guangzhou muzikos universitete jų studentams. Žmonėms buvo labai įdomu išgirsti ir Lietuvos vardą, daugelis nei negirdėję“. Geras jausmas apėmė. Lietuvos vardas vis plačiau žinomas pasaulyje.

*„Draugas“
2026 m. balandžio 30 d.*

Nuotraukos iš asmeninio T. Mileriaus albumo.